

NDIDO IDEM EKE OSQ̄NDE NDIKARA

James 1:26; 3:1-18

QYQHQ UKPEP-ÑKPQ 359

Eke Ikpọ Owo

IKQ IBUOT: “Awak ikọ inua itreke ndidue: edi owo eke omumde mkpọk-inua esie akama edi ọniọñ” (Mme Ñke 10:19).

I. Ndot-ndot Idim Mmọñ

1. Edeme emi owo mikemeke ndikpeme edi ñkpọ-ndik, James 1:26; 3:1-6; Psalm 140:3; Ñwed Mbon Rome 3:13
2. Kpukpru oruk idiọk ikọ edi se Ikọ Abasi akpande, James 3:7-12, 14-16.
3. (a) Ikọ-edem: Psalm 15:1-3; 50:19-23; 101:5; Jeremiah 12:20
(b) Ikọ Nsu: Job 11:2; 15:3; Mme Ñke 29:11; Ecclesiastes 5:3; 10:12-14; Titus 1:10
(c) Edibia Mbia: Leviticus 19:16; Mme Ñke 17:9; 18:8; 20:19; 26:20; Ñwed Mbon Rome 1:29
(d) Nnam-inua: James 3:5; Mme Ñke 27:1, 2; Matthew 6:2; Ñwed Mbon Rome 1:30; 2 Ñwed Timothy 3:2
3. Abasi eyesobo mmọ emi etiñde idiọk, onyũ akabare uduak mmọ anam afiak etiene mmọ, 2 Peter 2:10-12; Jude 8:10, 14-16; Eriyarare 21:8; Psalm 7:15, 16; 57:4-6; 64:1-9

II. Edinem Idim-Mmọñ

1. Nneme anditiene-Christ abaña Heaven, ikọ esie onyũ enyene ufọn ọnọ kpukpru owo, James 3:13, 17, 18; Psalm 15:3; Mme Ñke 31:26; Ñwed Mbon Ephesus 4:29; Ñwed Mbon Colossae 4:6; Titus 2:8; 3:2; 1 Peter 3:10, 11; Eriyarare 14:5

SE EKPEPDE EBAÑA

Esua Enọ Idiọk Nduitiñ

“Mbufo ubon urukikọt, mbufo emi ediọkde ekeme didie nditiñ nti ñkpọ? Koro oto ke uyọhọ esit ke inua osio etiñ. Eti owo osioño nti ñkpọ ke nti ñkpọ eke enye okobonde; idiọk owo ñko osioño mme idiọk-ñkpọ ke mme idiọk-ñkpọ eke enye okobonde. Mmonyũ ndọhọ mbufo nte, ke usen ikpe mme owo eyenọ mbuk ebaña kpukpru ikpikpu ikọ eke mmọ etiñde. Koro edito ikọ fo ke ikpe etebe fi, edinyũ oto ikọ fo ke ikpe obiom fi” (Matthew 12:34-37).

Ke ntaḱ usen oro esin Ikọ Abasi otim asua ọnọ kpukpru oruk idiọk ndutiñ. Edeme owo emi mikabakere esit akaka iso osioño mme idiọk-ñkpọ esin ke ererimbot. Edi ofuri ọyọhọ akpanikọ ete ke kpukpru ikọ ke nneme nnyin kpukpru usen, eyefiak ekeda ke nsinsi nditebe mme ndibiom nnyin ikpe ke iso Abasi! (Kot Jude 8, 10, 14-16).

Uto mme itie ñwed Abasi emi ekpep nnyin ete ke idiọk ndutiñ kpukpru ini asaña ye edinam nsọñ-ibuot ndiñwana ye ukara ye Abasi. Efen ñko, kpukpru mmọ emi etiñde ndiọi ikọ eyebọ ubiere-ikpe eke ọsọnde ukem-ukem nte mbon nsọñ-ibuot eken eke eñwanade ye Obio-ubọñ Abasi. Edieke Abasi miyakke mme angel etiñ idiọk ikọ edian mkpon-ñkan usua owo, emi edide Satan, owo ekpekpeme didie ndien nditiñ enyọñ-enyọñ mme nditiñ idiọk ikọ ye owo ekededi mme nditiñ mbaña owo ekededi.

Paul, ke nditiene mme ukpep-ñkpọ ke Ikọ Abasi, ama anam mkpe-ubọk ọnọ akwa oku emi enye mikọdiọhọke, okposuk edi eketiede nte ke enye ama enen ke ikọ esie. (Kot Utom Mme Apostle 23:2-5; Exodus 22:28; Ecclesiastes 10:20).

Edeme Uruk-ikọt

Ñkpọ-ekọñ andidiọk kiet emi ọsọpde akan edi ikpikpu edibaña owo efen ke edem ke idiọk usuñ. Satan edi “andidori ikọt Abasi ikọ” (Eriyarare 12:10); edi andidiọk ada owo awaha ọkpọñ usuñ ke ini enye akade iso nditiñ ikpikpu idiọk ikọ mbaña owo efen, okposuk edi se enye etiñde edide akpanikọ.

Mbubehe anditiene-Christ idighe ndisuan etop ndudue eyen-eka ke ererimbot; mme idem idiọk-ñkpọ esie, edieke edide enye ama anam idiọk-ñkpọ. Ikọ Abasi ọdọhọ ete: “Nditọ-ete edieke ekutde

owo ke ndudue ekededi, mbufo, emi edide mbon spirit, esaña ke spirit ifure-ifure ido, eda enye efiak esin ke itie; nyuñ kpeme idem, mbak edidomo fi ñko. Ebiom mbiomo kiet eken; ntem ke mbufo edinim ibet Christ” (Ñwed Mbon Galatia 6:1, 2). Idighe mmem-mmem ñkpọ owo ndiwọñore utọ ikọ emi nnyuñ nda nte ke isọñ odu ọnọ owo ekededi ndineme mbaña ndudue me idiọk-ñkpọ owo efen. Edi utom andidiọk ndibiat mme ukpọñ owo; ndinyuñ ntiñ mbaña uwem owo nte ọdiọkde ye nte midaha ubọñ inọ Abasi, oro edi ndiñwam andidiọk.

“Mbia ayayarare ikọ idibi: edi owo spirit akpanikọ odip ñko” (Mme Ñke 11:13). Efen ñko, “Owo ibak edemere eñwan: ndien owo ñkeñ-inua adianare mme ufan” (Mme Ñke 16:28). Emi edi ekpri ubak ke otu ediwak Ikọ Abasi emi ekemede nditiñ ke abaña ikpikpu ikọ ye ikọ-edem emi otode idiọk-esit. Idighe ñko mkpa-idem ndien ndikut nte James, ọkọyọhọde ye Edisana Spirit, ọdọhọ nte enende ye ata ọyọhọ nsọñ-uyo ete: “Ndien edeme edi ikañ: ekenim edeme ke otu ndido nnyin nte uyọhọ ukwañ-ido; enye asabare ofuri ikpọhidem, onyuñ okim ikañ ke ofuri ererimbot eke oborode; ikañ esie onyuñ oto ke hell” (James 3:6).

Nnam-Inua

Nnam-inua ñko edi idiọk-ñkpọ emi otode edeme owo emi ebietde ikpikpu ndutiñ, ñkeñ-inua ye ikọ edem. Ñwed Abasi ọdọhọ ete: “Owo eke etiñde oto idem esie, oyom ubọñ ọnọ idem esie, edi owo eke oyomde ubọñ andidọñ enye, owo oro edi akpanikọ, ukwañ-ido inyuñ iduhe enye ke esit” (John 7:18). Ñkohoridem edi idiọk-ñkpọ emi Abasi asuade eti-eti, ndien nnam-inua edi mfri emi otode ntañ-idem. Ntak nnam-inua iduhe ibọhọke ndiyom ubọñ, ndimenere idem nnyuñ nyom ndikoñ ñkan. Ke ata ediwak idaha, mbio oro enamde inua, isidighe mme ñkpọ oro mmọ edọhọde ete imedi, ndien oro edi ntak emi mmọ enamde inua. Nnam-inua odu ke aña ekọñ nditọ Abasi emi ọfonde onyuñ enende. Andiwet Psalm ọkọdọhọ aña-aña, “Ukpọñ mi eyeda Jehovah obure mbure: mbon nsukidem eyekop enyuñ edara” (Psalm 34:2). Anditiene-Christ ekeme ndinam inua akpan-akpan ke Abasi Andifak enye, ye ikpọ utom Esie ke idem nditọ owo. Edi nnam-inua obukidem edi idiọk-ñkpọ!

Enyiñ Abasi

Anditiene-Christ enyene odudu eke ọnọde erikan ke abaña ikpikpu ñkeñ-inua. Abasi ama ọñwọñọ ndifak ikot Esie nsio ke kpukpru nsu-nsu edori-ikọ emi andidiọk akpadade etiene mmọ. Ikọ Abasi etiñ ete: “Enyiñ Jehovah edi ọkpọsọñ tower: eti owo efehe oduk ke esit, ndien odu ke ifure: (Mme Ñke 18:10). Ndien owo ekeme ndifehe ntiene Abasi, ndien idak-mba ukpeme Esie eyefuk mmọ man ebọhọ kpukpru ndutime edeme ibak.

Edikpep Psalm ata ye inañ eyewut nnyin mme edu-uwem mme idiọk-owo, ye nte Abasi akande mmọ. “Emi ebande edeme mmọ nte ofut, enyuñ eketde ikañ mmọ, kpa ndot-ndot ikọ: man mmọ etie ke ndibe ebiet etop owo mfọn-mma: mmọ eyebuat enye etiga, inyuñ ifeheke ndik.” Ndien nso idi iberedem edinen owo ke utọ ini emi? “Edi Abasi amabuat ye idañ etiga mmọ; unan enyene mmọ. Ndien emeduok mmọ ke isọñ; edeme mmọ omosim mmọ; kpukpru owo eke ekutde mmọ efeñe” (Psalm 64:7, 8).

Haman, emi edidem aka amade, ama akabare ofibe Mordecai onyuñ aduak ndinam enye idiọk. Enye ama anam ñkari oyom nte ekpemenerede enye ye nte ekpesobode Mordecai. Abasi ama anam uduak esie ọwọrọ ikpikpu, ndien kpa ñkpọ oro enye ekekerede ndida nnam Mordecai, ama afiak etiene enye. Ndien ubọñ emi enye ekekerede ndinọ idem esie ema emen enọ Mordecai (Se Esther 7:10). Kpa ntre ke Abasi ọwọñore edeme mme idiọk owo ọnọ idem mmọ, onyuñ osobo mmọ ke mbubiam ido mmọ.

Ke emana emi ekebede, ekedi ñkpọ nnam-inua ọnọ ndidem emi ekekarade ke ñkan-ubọk ye ufik ete ke edieke osude nsu kpukpru ini, ke akpatre, ererimbot eyenim ete edi akpanikọ. Ererimbot efiak etiñ ebaña akpanikọ ete ke nsu ekeme ndisaña mbahare-iba ererimbot, ke ini akpanikọ “osuk esinede-sine ikpa-ukot” man ọtọñọ isañ esie. Mbon obukidem ikpọñ-ikpọñ ekeme ndinim utọ ikọ oro ke akpanikọ, edi nsu ikemeke ndimen akpanikọ mfep. Oruk idiọk-ñkpọ ekededi inyuñ ikemeke ndibiat akpanikọ. Jesus Christ ọdọhọ ete: “Ami ndi usuñ ye akpanikọ ye uwem” (John 14:6). Iduhe nsu emi andidiọk okosude me emi edisude, emi edikemede ndikpuhọre Eyen Abasi me Akpanikọ Abasi ke baba idaha kiet. Akpanikọ oto Abasi; ndien se ededi akpanikọ etiñde abaña, ikemeke ndidianare ñkpọñ Abasi, koro Enye edide ñtọñọ kpukpru ñkpọ emi edide akpanikọ onyuñ ọfonde.

Kpukpru idiọk ye idiọk-ndutiñ enyene ñtọñọ mmọ eto Satan. Jesus ama etiñ ọnọ mmọ oro ekesuade Ikọ Esie ete: “Mbufo, edi nditọ ete mbufo, kpa Satan enyuñ eyom ndinam obukpo udọñ ete mbufo. Enye edi owot-owo toto ke eritọñọ, ikonyuñ isọñọke ida ke akpanikọ, koro enye minyeneke

akpanikọ ke esit esie. Ke ini enye osude nsu, enye osio se idude ke esit esie etiñ: koro enye edi osu-nsu, ye ete nsu” (John 8:44). Ke ntre, ndisu nsu me nditiñ ikọ abiaña ekededi owut añwa-añwa ete ke utọ owo oro anam utom andidiok. Abasi اساسua nsu eti-eti, ndien kpukpru mme osu-nsu idinyeneke udeme ke Obio-ubọñ Abasi. “Edi baba ñkpọ ndek kiet ididukke ke esit, ye owo eke anamde mbubiam ido enyuñ osude nsu; ke mibọhọke mmọ ikpọñ-ikpọñ emi ewetde enyiñ mmọ ke ñwed uwem Eyen-erọñ.” “Mme ebua edu ke edem obio, ye mme abia idiọñ, ye mbon use, ye mme owot owo, ye mme okpono-ndem, ye kpukpru owo eke emade nsu, enyuñ esude nsu” (Eriyarare 21:27; 22:15).

Esit anditiene-Christ ọyọhọ ye nti ñkpọ-uto Abasi, ndien enye eyetiñ ikọ ke usuñ nte enemde Abasi esit. “Edi eti ibuoṭ emi otode ke enyoñ edi edisana ke mbemiso, onyuñ etie emem-emem, onyuñ eme ime, awara ndikop mkpe-ubok, onyuñ ọyọhọ ye mbom ye nti mfri; edi se itode ofuri esit, ye se minyeneke mbubik. Ndien etọ mfri edinen ido ke emem enọ mme anam emem” (James 3:17, 18).

MME MBUME

1. Nso inam edeme edide ndido emi owo mikemeke ndinam osuk idem?
2. Nso idi ntak emi Ñwed Abasi ọdọhọde ete ke edeme edi ikañ emi otode hell?
3. Anie edi ete kpukpru nsu ye ndiọi ndutiñ?
4. Nso iditibe inọ kpukpru mbio emi etiñde mbukpo ikọ?
5. Mme anditiene-Christ ekpetiñ ikọ didie?
6. Nso idi ntak emi mme anditiene-Christ mibuanake ke ikpikpu ndutiñ?
7. Anie edi andidori ikot Abasi ikọ?
8. Nso iberedem ke anditiene-Christ enyene ndida ñkan ibaña-edem ye mbukpo ikọ idiok-esit?